

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A gyakorlati nyomozás oktatása a csendőrségnél és csendőrségi bűnügyi muzeum.

Irta: dr. Kármán Elemér kir. járásbíró.

A folyó év nyarán dr. Balogh Jenő kir. igazságügy-miniszter úr ö Nagyméltóságának kegyes megbízása és támogatása folytán alkalmam nyílt a gráci egyetemen az 1912-ben felállított és Dr. Hans Gross egyetemi tanár vezetése alatt álló „Bűnügyi Egyetemi Intézet” (K. k. Kriminalistisches Universitäts Institut) megtekintésére és tanulmányozására. Ez az intézet az egyetem kebelében azt a célt szolgálja, hogy a büntetőjogban való oktatást a bűnügyi segédtudományok alapján széles, az életből vett alapokra helyezve, azt a valósághoz közelebb hozza és ezáltal a bűnügy iránti érdeklődést és megértést fokozza, vagyis arra törekszik, hogy azok a fiatal emberek, a kik egyetemi ballgatókból valamikor büntetőbírák, vizsgálóbírák és ügyészek lesznek, már az egyetemen ismerkedjenek meg azzal, hogy a büntetett az életben miként jelenik meg, a büntetett hogyan tesz, vesz és dolgozik és melyek a nyomozásnak azok a módjai és segédeszközei, a melyeket a bűnügyi hatóságok és közegek a büntetettek elleni küzdelemben felhasználhatnak.

Ott szerzett tapasztalataim a bűnügyi intézet e céljánál fogva arra indítanak, hogy miután a cél közös, e néhány lapon eszméket vessek fel arra nézve, hogy miként lehetne a csendőrség oktatásánál is hasonló módon eljárni.

Néhány szóban ismertetem ez okból a gráci intézet berendezését és rendszerét, azonban előrebocsátom, hogy hosszadalmas és kevésbé érdekes leírások helyett célszerűbbnek tartom az ott látottakat és tapasztaltakat mindjárt arra használni fel, hogy határozott programot nyújtsak a csendőrségi muzeum és oktatás ugyanolyan alapon való berendezésére nézve.

A gráci bűnügyi egyetemi intézetet öt különböző osztály együttesége alkotja, nevezetesen:

1. előadások a bűnügyi segédtudományok köréből,
2. kézikönyvtár,
3. bűnügyi muzeum,
4. laboratórium,

5. kriminalisztikai állomás,

6. tudományos közlöny szerkesztése.

Ezekről az egyes berendezésekről a következőket kívánom felemlíteni:

A kriminalisztikai segédtudományok köréből merített előadások a következő tudományokról szólnak:

A) kriminalantropologia, vagyis bűnügyi embertan;

B) kriminalpsychologia; bűnügyi lélektan;

a) objektív értelemben, vagyis a büntetett lélektana, a tettes tevése és gondolkozása, érzelmi és akarati világa;

b) szubjektív értelemben: tehát a tanuvalloások lélektana, a szakértő, a bíró, az esküdtek lélektana Hans Gross kriminalpsychológiája szerint;

C) kriminalisztika, vagyis a büntetett realitásának a tana Hans Gross ismeretes könyvének a rendszere szerint;

D) kriminalstatisztika: bűnügyi statisztika.

A kézikönyvtár a következőkből áll:

A) Tisztán kriminalisztikai tartalmu munkák;

B) a fent említett kriminalisztikai segédtudományokról szóló munkák;

C) törvényszéki orvostani művek;

D) a törvényszéki elmekörtani művek;

E) általános lélektani könyvek és munkák;

F) olyan egyéb könyvek, a melyek fontos általános ismeretekről szólnak (lexikonszerű munkák stb.), továbbá technikai könyvek, fényképezésről, fegyverekről szóló munkák.

A bűnügyi muzeumban lévő tárgyak a gráci intézetben 22 szekrényben vannak összeállítva a következő 32 csoportban:

1. Törvényszéki orvostani tárgyak, a mennyiben azok a szemléltető oktatás tárgyai lehetnek.
2. Olyan készítmények, a melyekből a jogász láthatja, hogy a szakértő mit lát és következtet.
3. Mérgek és elhajtó szerek mint nyers anyagok és készítmények.
4. Testi sértések elkövetésére szolgáló eszközök.
5. Lövedékek: találtak, használtak és az összehasonlítás céljára szolgáló különböző lövedékek gyűjteménye.
6. és 7. Vérynnyomok, a melyek különböző alapokon állottak elő és különböző módon lettek felvéve és megőrizve.

Hegedűt, harmonikát, tárogatót, és a többi hangszereket általánosan elismert legjobb gyártn. szállít.

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA

STOWASSER J.

cs. és kir. udvari és hadsereg szállító, a Rákóczi-Tárogató feltalálója, Budapest, II., Lánchíd-utca 5. — Gyára: Ótőbáz-utca 8. — Régi hangszerek javítása, vétele és becserélés. — Árjegyzék minden koldotik.

8. Lábnymok: előállítottak és felvettek.
9. Ujjnyomok, természetben és fényképezve.
10. Különböző egyéb nyomok.
11. Játékkártyák, megjelöltek vagy hamisítottak és egyéb csaló játékokra szolgáló eszközök.
12. Hamisítványok: okiratok, pecsétek, bélyegzők, mértékek és sulyok.
13. Tolvajszerszámok.
14. Valótlan régiségek, pénzek.
15. Gyujtogató szerszámok.
16. Büntetettek fényképei személyi adataikkal együtt.
17. Büntetettek kézírásai adataikkal együtt.
18. Makacs perlekedők beadványai.
19. Titkos irások és ezek megfejtései.
20. Teljes felvételek a bűncselekmény színhelyéről.
21. Jegyzőkönyvek másolatai, rajzok és felvételek.
22. Eltépett, megszenesedett vagy felázott papírok restaurációs.
23. Fegyverek.
24. Tolvajnyelv, tolvajkifejezések gyűjteményei.
25. Tolvajjelek és egyéb tolvaj érintkezési módok.
26. A babona tárgyai.
27. Czigánydolgok, eszközök és szerszámok.
28. Az átalakoskodás tárgyai.
29. Letartóztatott egyének egymással való közlekedéseire, szórakozására vagy menekülésére használt eszközök.
30. Tetoválások rajzai.
31. Valóban megtörtént jelenségek magyarázására szolgáló összehasonlítási eszközök.
32. Varia: másutt fel nem sorolt dolgok.

A bűnügyi muzeum egybeállítására vonatkozóan azt kell különösen megemlítenem, hogy Gross muzeuma annyiban különbözik minden egyéb muzeumtól, hogy míg egyéb muzeum nem más, mint a ritkaságok gyűjteménye és ilyenek a mai hazai gyűjteményeink is, addig a gráci muzeum azon az elven alapul, hogy a legtöbb jelenségnél a nagyobb tömeg hat tanulságosan. Ez nemcsak a megfigyelésekkel van így, például: lélektani dolgoknál, hanem a reális dolgoknál is. Gross az ő intézetében bizonyos irányban felvett olyan tárgyakat is, a melyek ott már többszörösen előfordulnak, p. o. hamis pecsétek, tolvajkulcsok, arzéntükrök, bizonyos fegyverek stb. Az ember azt hiszi, hogy elegendő egy egyetlen darab abból, hogy lássuk, hogy az illető dolog hogy néz ki (p. o. egy egyetlen hamis pecsét, egy arzéntükrök); az ő nézete azonban az, hogy csak ha 300 hamis pecsétünk vagy 200 különböző bűnyűben elkövetett arzént tudunk felmutatni, van bizonyítva, hogy mennyire el van terjedve az illető tárgy, milyen veszedelmet rejt magában és milyen szükség van arra, hogy ezekre a dolgokra különös figyelmet fordítsunk. Ha eok száz hamiskulcs van a muzeum szekrényében, az bizonyítja a kriminalszociológiai mozzanatot: a tömeg

imponál. Önként értendőik természetesen, hogy mindenféle haszontalan lom összebordítása felesleges; azonban a mint az nálunk szokás, hogy csupán a szenzáció bűnesetekben elkövetett különleges ritkaságok gyűjtetnek össze, ez legfeljebb szórakozásra, de nem valódi exakt tudományos munkálkodásra és oktatásra alkalmas.

A bűnügyi muzeum tárgyai részben olyanokból állnak, a melyeket a hatóságok küldenek be, részben pedig olyanok, a melyeket a laboratóriumban állítanak elő, a melyről alább fogunk szólni.

A gráci intézetet illetően az osztrák igazságügy-minisztérium 1913 február 9-ikén adott ki a hivatalos lapban egy rendeletet, a melylyel elrendelte a megfelelő tárgyak beküldését és az intézet ezen rendelet alapján fordult a különböző igazságügyi hatóságokhoz.

A bűnügyi intézet laboratóriuma a következő célokra szolgál:

1. A bűnügyi muzeum számára szükséges tárgyak előállítására és megszerzésére.

2. A hallgatókkal való gyakorlatok és az oktatás számára; itt állítják elő és a hallgatókat begyakorolják lábnyomok, véryomok felvételére, rajzok, domboru térképek és skiccek, modellek felvételére; eltépett papírok egybeállítására, szénné égett iratok konzerválására, hamisítások vizsgálatára, irásvizsgálatokra, bűnügyi fényképek felvételére; daktiloskopiai gyakorlatokra, titkos irások megfejtésére stb.

3. Olyan munkálatokra, a melyek a kriminalisztikai állomás számára szükségesek és a melyek csupán laboratóriumban végezhetőek.

A bűnügyi intézetek ötödik osztálya: a kriminalisztikai állomás; ez az osztálya ugyanazt a hivatást teljesíti, mint az orvostudományi karon a klinika, nevezetesen a kizárólagos elméleti tanulmányoktól a gyakorlati munkára való átmenetet és a gyakorlati munka szükségleteit szolgálja.

Nem tartoznak ide azok az intézeti munkálatok, a melyekre már külön intézetek vannak, a melyek ugyan csak a büntető igazságszolgáltatásnak tesznek szolgálatot, mint pl. a törvényszéki orvostani, a bírósági vegyészeti és a bakteriológiai intézetek.

Az idetartozó munkálatok a következők: Lábnymok kiegészítése, felvétele és értelmezése, különösen tökéletlen és nem tiszta lábnyomok magyarázása; véryomok felvilágosítása, lerajzolása, a mennyiben ezek nem esnek a törvényszéki orvos vagy az országos bírósági vegyészhatáskörébe; továbbá ujjnyomokról adandó felvilágosítások, úgy mint azt ma nálunk az országos bűnügyi nyilvántartó hivatal teszi, továbbá hamisítások, okiratok, pecsétek, mértékek, sulyok, hamis régiségek, művészeti tárgyak felett adott vélemény, a tolvajnyelv és tolvajjelek tárgyában adható felvilágosítások, a büntetettek egymással való érintkezésének, menekülési módjainak, a babonának, a cigányok szokásainak tárgyában

Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmákosabb migránt és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három dobozál ingy. postai szállítással.

Ponyatovszki a lipócsai csata után megsebesülve az Elszerbe veti magát.

való vélemények, végül vélemény minden olyan bűnügyi kérdésben, a mely kívül esik az eddigi szakertők működési körén.

A gráci intézetnek különös nevezetessége két szempontnak a keresztülvitelében eszacsosodik ki. Bűnügyi muzeuma és laboratóriuma teljesen elüt azoktól a muzeumoktól és laboratóriumoktól, a melyeket a külföldön és hazánkban is a nagyobb városok bűnügyi muzeumaiban, a melyek többnyire a rendőrségeken vannak felállítva, látunk. Ezek a bűnügyi muzeumok rendszerint bűnügyi ritkaságoknak és érdekességeknek a kiállítása, azaz olyan dolgokból áll és olyan dolgokat mutat fel, a melyek egyes különös érdekességgel bíró ügyekben bírtak valami jelentőséggel.

Ezzel szemben a gráci intézet elsősorban az *oktatás* célját szolgálván, ott minden feltalálható, a miből a leendő bűnügyi közeg okulhat. Ugyanabból az alapelvből indul ki, mint az orvosi kiképzés. Az orvostan-hallgatóból sem lehet gyakorló orvos addig, a míg az ő szakmájának a tárgyait, az ásványokat, a gyógynövényeket, a mérgeket, a betegeket, a hullát és a góresőri készítményeket neki meg nem mutatták volna és el ne magyarázták volna neki, hogy hogyan folyik le mind-egyik betegség, hogyan folytatódnak az élettani folyamatok és mi ezeknek a hatása. Így kellene lenni ennek a büntető jogásznál, de ugyanígy kell lenni a bűnügyi igazságszolgáltatás segédeinél: a csendőröknel is. Igaz ugyan, hogy a csendőri közegeknel a gyakorlatban való tanulás könnyebben megy, mert a csendőr hamarosan kijut a mindennapi életbe és tapasztalatot szerez, azonban a csendőrségnél többnyire olyan egyénekkél lévén dolgunk, a ki a középiskolát nem végezte el, egyfelől az általános ismeretek pótlására, másrészt pedig a gyakorlatban való képzés öntudatosára tetelére szükséges az, hogy mintegy szemléltető oktatással vezessük be a csendőrt a bűnügyi gyakorlatba és megmutassuk neki a gyakorlatban való kiképzés módját. A muzeumi oktatás alapelve e szerint az, hogy ott nemcsak azokat a dolgokat kell feltalálni, a melyek megtörtént bűnügyekben valóban előfordultak és elkobzás útján jutottak oda, hanem mindazoknak a tárgyaknak és dolgoknak rendszeresen csoportosítva kell lenni, a melyek a bűnügyben egyáltalán jelentőséggel bírnak. Így például a fegyverek csoportjánál egy oly teljes fegyver- és lövedékgyűjteményre van szükségünk, a melyből a fegyvertan teljesen elsajátítható, vagy pedig a mérgek, elhajtó szerek csoportjánál fel kell találnunk mindazokat a növényi és ásványi szereket, a melyek a bűnügyi praxisban előfordulhatnak. A leendő vizsgálóbíró vagy csendőr hamarosan juthat például abba a helyzetbe, hogy házkutatást tartson valamely méregnek az előkerítése végett. Neki tehát képesseggel kell bírnia arra, hogy megismerje, milyennek az egyes mérgek, mért különben a házkutatás-

nál nem fogja tudni azt felismerni és őrizetébe venni. Ezt tehát előbb látnia kell.

A másik nevezetesség, a mi a gráci intézetet különösen a mi szempontunkból teszi jelentőssé az, hogy abban az intézetben a nyomozás segédeszközei közül nemcsak azokat a bonyolódott műszereket és módszereket találjuk meg, a melyeket városi góczpontokban szokott a kriminalisztika minden eszközével felszerelt rendőrszűzviselő használni, hanem megtaláljuk ott azokat az egész közönséges módokat és eszközöket, a melyek falun, vidéken mindenki által igen könnyen igénybevehetőek abból a célból, hogy a nyomokat biztosíthassa. A nagy mester, Dr. Hans Gross, a ki ezt a muzeumot alapította, és abban oktatva azt vezeti és a kit e lapok olvasói átdolgozott cikkeiből jól ismernek, maga is vidéki helyen volt vizsgálóbíró és különösen a csendőrséggel dolgozott és mutatta fel legkiválóbb nyomozások egész sorozatát; muzeumában is meglátszik az, hogy vidéki szolgálatban szerzett tapasztalatait is figyelembe vette és a muzeumnak egy egész sereg érdekességet csendőrök hordták össze és csendőrök készítettek el.

Ezek az alapelvek mit sem tesznek inkább czelszerűvé, mint hogy a gráci muzeum alapján kísérlelem meg felállítani a tervet, hogy a *csendőrségnél hogyan lehetne hasonló alapokon keresztülvihető a gyakorlati nyomozás oktatása*. Magától értetődik, hogy ott az intézet részeitől csupán kétfőre van szükség: egy csendőrségi muzeumra, a melynek segítségével az oktatás történik és egy kisebb laboratóriumra, a hol a csendőrök dolgozhassanak.

E két intézmény részletei a következők lennének.

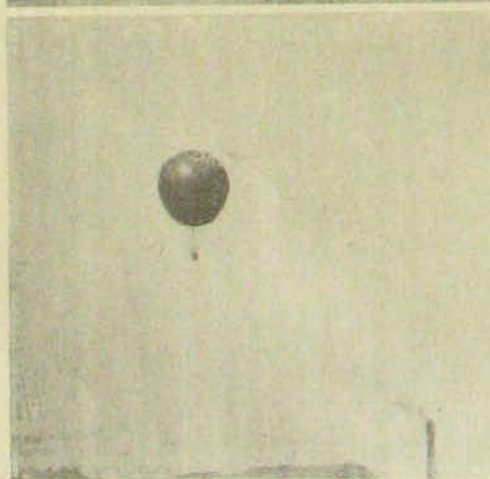
Csendőrségi bűnügyi muzeum.

A gyakorlati nyomozás oktatása a csendőrségnél ez idő szerint többnyire azon tankönyv alapján történik, a melyet *„Utmutatás a bűnügyi nyomozás alkalmával követendő eljárásra nézve”* címen 1911. évben a m. kir. csendőrség egy kiváló tisztjével egybeállítottunk. Kellő szerénységgel jegyzem fel, hogy ez a könyv az illetékes kormányok és csendőrkerületi parancsnokságok által történt felülbíralás után tankönyvvül vezetettetett be, úgy hogy czelszerűnek mutatkozik a muzeumi oktatást ennek a könyvnek a rendszeréhez alkalmazni, vagyis oda törekedni, hogy a bűnügyi muzeum tulajdonképen ne legyen egyéb, mint az élhez a munkához való szemléltető gyűjtemény. Távol áll tőlem azt állítani, hogy a munka tökéletes (az már ma is pótlendő és bővítendő lenne), de a mennyiben az továbbra is az oktatás alapjánál szolgál és oktatásánál a muzeum igénybe vételnek, kitűnének azok a hiányok és szükséges pótlások, a melyek abból nyilván azért is hiányoznak, mert a munka tulajdonképen kezdeményező kívánt ezen a téren lenni. Csupán azt kívánom felemlíteni, hogy az egybegyűjtött anyag a

BUTOR

képesnév a részletfizetésre legutányosabb áron
CHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TEREZ-KÖRÜT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 68-69.

BUTOR

1. A töltéskor katonák tartják a léggömböt. — 2. A 3-as számú léghajó felbocsátása. — 3. Egyik léghajó a keleti pályaudvar fölött. — Az üldözésre induló autók.

Léghajóüldözés autóbíllal, Budapestén október 10-én.

nagyváradi csendőrségi és altiezi iskolában az oktatásnál annak idején két éven át felhasználított és az annak alapján való oktatás és vizsgáztatás is lehetőséget mutatkozott. Mindenesetre meg lehetne tehát kísérteni valahol egy ennek megfelelő múzeum létesítését is.

A múzeum berendezése ezek szerint két részből állana.

Az első rész magában foglalná azokat a tárgyakat, a melyek az egyes bűntettek tanulmányozására szükségesek, a második rész pedig az egyes nyomozó cselekmények segédeszközeinek a gyűjteményét foglalná magában.

A) Az egyes bűntettek.

I. A nem természetes halálosetek.

Ide tartoznának elsősorban:

1. A testi sérülések tanítására szükséges tárgyak. Ezek állnának anatómiai készítményekből, szárított készítményekből és fényképekből, valamint azoknak az eszközöknek gyűjteményéből, a melyek ezeknek az elkövetésére szolgálnak.

a) *Tempa eszközök.* Bűnügyekben elkobzott botok, karók, czölöp, dorong, kalapács, szekláb, kocsilöcs, baltanyél, kulcs, kancsó, üveg, edény és egyéb tárgyak természetesen elsősorban olyanok, a melyekhez valami érdekesség fűződik. Ezek után a tempa eszközök által okozott sérülések, felhámhorzsolások, vérárfutások, sebek, csonttörések rajzai, valamint szárított készítmények, a melyek a sérülések különböző alakjait mutatják, különösen olyanokat, a melyek valami különleges alakulatot tüntetnek fel és a készítmények mellett ott kell lenni az eszköznek is, a melynek a sérülés követelménye volt, hogy a tanuló az eszköz és az eredmény összefüggését lássa.

b) *Metszett és vágott sebek.* Éles eszközök: kés, tör, kard, fejsze, fokos, szablya, szurony, oldalgyeget, gyala, tű, olló, üvegdarabok, éles kövek. A készítmények különösen a nyakon és hason talált metszések, fejsze- és kardsérülések készítményeiből és a megfelelő rajzokból állnának és a sebek alakját mutatnak.

c) *Szurt sebek.* A tárgyak itt saonosak a metszett és vágott sebek elkövetésére szolgáló eszközökkel, azonban a beszerzendő készítményeknek arra kell szolgálniuk, hogy a szurt sebesatorna alakja, a bemeneti nyílás és a szurási csatorna szemlelhetővé tehető legyen.

d) *Lőtt sebek.* Itt helyeznők el a lőtt sebekre vonatkozó készítményeket, a melyek a bemeneti és kimeneti nyílások közötti különbséget, másfelől azokat az elváltozásokat mutatják, a melyek a golyó behatására keletkeznek. Itt találunk fel a be- és kimeneti nyílások különböző alakjait, a láng hatására keletkező hajzat leperzséléseit, a lőpor csapadékát, hőzu tapadó és beékelődött lőporszemcséket, odaszorított fegyveresből tör-

tendő lövés-knél a hóralatti jelenségeket, továbbá olyan csontkészítményeket, a melyek élő egyéneken különböző fegyverek behatására keletkeztek, másrészt pedig olyanok, a melyek egyes löfegyverek hatásának holttesteken való tanulmányozása alkalmával gyűjtethetők össze. A fegyverek, vagyis a lövesi sérülések előidézésére szolgáló eszközök nem ide lennének rendezesítendőek, azért, mert a fegyvereknek egy külön rész lesz szentelendő, a mint az a tankönyvünkben is keresztülvitetett.

2. *Vízben talált hullák.* Húsnaknak a fényképe, továbbá a vízben keletkező sérüléseket feltüntető készítmények, a melyek részben horzsolások, vízben lévő kiálló tárgyakhoz való ütődés, dörzsölés folytán keletkeznek, részben vízi állatok idezik elő, valamint olyanok, a melyek a vízbeesés alkalmával jelentkező elváltozásokat és az ázás elváltozásait szemléltetik.

3. *A fulladási halál.* Idegen anyagoknak, ételrészecskének a légutakban való hatását ábrázoló készítmények.

Az akasztásnál jelentkező elváltozások ábrázolása, a kézzel való megfojtásnál mutatkozó sérülések ábrázolása, akasztásnál és zsinagelésnél használt kötelek hatásai, végül a fulladási esetekre vonatkozó fényképek, a melyek különösen azt demonstrálják, hogy milyen különböző helyzetben jöhet létre a megfulás.

4. *Öngyilkosság.* Az öngyilkosság eseteire vonatkozó tudnivalók különösen az önakasztásnál tehetőek szemlelhetővé. Ide sorolhatók azokat a közismert ábrákat, a melyek azt mutatják, hogy az önakasztás a legkülönbözőbb helyzetben jöhet létre. Itt kellene azután az öngyilkosok leveleire, de különösen a színlelt öngyilkosság eseteire vonatkozó múzeumi tárgyak elhelyezése, mint p. o. hamisított levelek, hamisított végrendeletek, valamint azok az egész különös dolgok, a melyeket az öngyilkosok gyakran egész értelmetlen módon produkálnak.

5. *Magzatelhajtás.* A magzatelhajtó szerek tudvalevőleg négyfélék: állati szerek, ásványi szerek, növényi szerek, valamint eszközök, a melyek erőművi hatást idéznek elő. Részletes felsorolásnak található könyvünk 77. lapján. Az itt felsorolt szerek lennének a múzeumban kiállítandók, úgy a mint az a természetrajzi múzeumban látható. Az állati szerek nagy természetes rovarállapotukban, mint készítmények alakjában, ugyanígy az ásványi és növényi szerek. A növényi szereknél különösen kiemelendőnek tartom azt, hogy azok nem növénygyűjtemény módjára írtóspapírosban őrzendők meg, mert annak kezelése lehetetlen, hanem rámutatva üveg alá téve a falon helyezendők el, azért hogy demonstrálásuk szélszerűbb legyen.

Ezen az egybeállításán kívül szükséges azután, hogy megtörtént magzatelhajtási esetekben elkobzott tárgyak gyűjteszenek és ugyanígy állítsanak ki. Az előbbi, hogy úgy mondjam, elméleti egybeállítás arra szolgál,

Valódi tajtékpipák, szipkák

valamint az összes dohányzó-eszközök leg-

SCHWARTZ FÜLÖP UTÓDÁNÁL,

Szegeden, Kőrös-utca 6. — Alapított 1866-ban.

Csendőrség részére előnyös részletfizetés
kedvezmény! Kiváló kőpecsét- és órágyártással

5. A léggömbök a Tattersallban. (Az 1. és 5. számú kép Müller J., a 2. és 3. számú Hertkán Stéfi, a 4. számú Seebald főlvétele.)
Léghajóindítás automobillal, Budapesten október 19-én.

hogy a tanuló megismerje az egyes szereket a végből, ba majdan házkutatást kell tartania, a gyakorlati esetekben beszerzett tárgyak pedig a büntett előfordulási módjainak ismertetésére szolgálnak.

Ugyanis ide tartoznának azután a magzatelbajtás eredményeinek, szeszben konzervált magzatoknak a példányai, a melyek különböző fejlődési fokozatában mutatnák az ébrényt, végül pedig a nő ivarszerveknek és az ébrény fejlődésének s a szülésnek szemléltetésére vonatkozó anatómiai ábrák.

(Folyt. köv.)

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Eldorádó.

Már csak a halavány sejtések és legendák emlékeznek meg néha a közmondásos Eldorádóról, az aranyországról, a miről körülbelül 400 év előtt beszéltek utoljára azok a spanyolok, a kik Kolumbusz Kristóf útmutatásai alapján megszállották a világ legdúsabb földjét, a délamerikai Andokat és a keleti partvidéket. Azóta mintha láthatatlan kezek tüntették volna el a mesébéli Eldorádót; senki nem tudott még a helyéről sem, sőt a történelem is régen elparentálta már ezt a mesének nyilvánított földet.

A tudomány azonban nem tért napirendre Eldorádó múltja fölött. A Columbia-egyetem kiküldötte egyik legkiválóbb archeológusát, Howard Saville professzort, a ki évekig tartó kutatások és ásások után végre — mondhatni — megtalálta Ecuadorban ezt az országot. Hat esztendő óta tartózkodott itt. Allandó érintkezést tartott fön a környező, alig ismert lakossággal, míg végre most a Calumbia határa mellett, közvetlenül az egyenlítő táján eddig ismeretlen népfajt talált, a melynek jellegzetes szokásai teljesen ráillenek Eldorádónak ama lakóaira, a kiktől négyeszed esztendővel ezelőtt még valóságos legendákat közöltek a spanyol bevándorlók és utazók. Ezen a helyen, egy terjedelmes és termékeny pusztaságon olytatta Saville professor ásatait, a miknek eredményéről most számolt be egyik amerikai újságban.

A professzort kutatásaiban a spanyol eredetű, valószínűtlennek nyilvánított utmutatások irányították s ezek alapján szemelte ki kutató helyül az egyenlítő-környéki területet. Az ásások következtében a föld alatt talált romokból és egyéb régiségekből a legbiztosabban lehet arra következtetni, hogy ezen a helyen valamikor, még Amerika fölfedezése előtt oly nagyszokás kultúra volt, mely jóval felülmúlta a kolumbiai chibbasok és a perui inkák hajdani közismert nagy kulturáját. Az inkák, valamint a chibbasok utódai észrevétlenül oltúntek. Bizonyára beleolvadtak abba a népvándorlásba, a mely Európából árasztotta el Dél-Amerikát. Eldorádó lakosainak utódai azonban minden valószínűség szerint változatlanul megmaradtak, mert az a maroknyi lakosság, a mit Saville professor az említett vidékeken talált, teljesen olyan szokásokkal van felrubázva, a minőkkel az újkor eleji spanyol írók rubázták fel Eldorádó lakóit.

Legszajátságosabb és legsodálatosabb sajátsága ennek a népnek az arany-ékszerek után való, szinte fanatikus vágysozóása. Valószággal egyedüli életcéljuk az, hogy

minél több ékszerrel díszítsék föl magukat s a köztekin-télynek sines jóformán más szempontja, mint a nagy ékszerbirtoklás.

Hogy eddig nem olvadtak be a bevándorlók közé, annak politikai és természeti okai vannak. A hódító spanyolokat ugyanis évtizedekig foglalták le a tölük délre lakó hatalmas és nagy ellentállást kifejtő inkák s így nem igen törődhetek az egyenlítő-körül néptörzsekkel. De a bevándorlást nagyban hátráltatta az a körülmény is, hogy a vidékeken valószággal évről-évre tört ki a sárgaláz, a mit akkor még gyógykezelni nem tudtak, s az eldorádói lakósokat is nagyban pusztította. Ezért ügyeszlóván véglegesen elterelődött felölük a tudomány figyelme mindaddig, a míg Saville közéjük nem ment.

Az ásások közben sok olyan ékszeret talált, a melyek teljesen azonosak a most viseltekkel. Diszes nyaklánczokon és karkötőkön kívül sok lábújj-díszítő gyűrűt, valamint nagy lecsüngő fülönfüggő ékszereket is talált, a melyek az egész fül peremét vették körül. A kiásott ékszerek közt sok félhold alakú ajakdíszítő is volt, valamint több orrezipába illesztett függő. Igen érdekes Savillenek egy csontvázlelete is, amelynek harántul keresztülfürt fogaiban aranygömb végű csavarok voltak beillesztve minden egészszégi szempont vagy czél nélkül. Az ajkakak erősen kidomborította ez a különös ékszer, a mi a mai eldorádói utódoknál is nagyon kedvelt szépitő mód. Egyébb érthetetlen és megmagyarázhatatlan ékszerleletek minden valószínűszággal szerint a mellett szólnak, hogy az aranyországgal lakosai még a halsukba is bevették sz aranydíszítéseket.

Több temetőt is ásott ki, a melyek mind egy zsánerű sírokat tartalmaztak s a melyek mind eltértek a többi délamerikai népek sírjaitól. A csontvázak nagy része illo helyzetű s az ilyeneket nagyrésztben igen értékes és diszes ékszerek környezik. Ezek lehetnek — úgylátszik — Eldorádó arisztokratái.

Az ékszerek kidolgozása arról tanuskodik, hogy az aranyfeldolgozás művészete oly nagy fokon állhatott már akkor, a minőre a mai fejlett ékszeriparban is alig találunk példát. Az arany valószággal kizárólagos anyag lehetett náluk, mert még tüik, hajtüik és gépalkatrészeik is aranyból voltak. Hogy az aranyországgal lakói milyen forrásból jutottak a nagymennyiségű aranyhoz, az mindeztideig nincs eldörtve. Lehet, hogy e vidéken igen rejteten aranyforrások vannak. Ezt a további kutatás van hivatva eldörtteni. Ha e folytatólagos kutatások eredménnyel járnak, akkor az egyenlítő mellett újból feltámad a felfedezés előtti Eldorádó.

KÉPEINKHEZ.

A lipcsei csatából.

Lengyelország az 1795. évben Orosz- és Poroszország, valamint Ausztria között felosztatván, ezzel a lengyel nemzet kitörtöltetett Európa önálló nemzetei sorából, a melyben pedig évszázadokon át dicsozószággal tartotta fenn magát.

J. Napoleon azonban, a ki annak idején Oroszország megbóditását vette tervbe, az önállóságra még mindig törökvtő lengyelek segítségére is számítva, azzal az igérettel hódította magu részére a longyeleket, ha az oro-

Örületbe

kergeti az embert a fájdalom, ha idejekorán nem vesszük előjét a bajnak. Mesés szerkes bizonyult fogfájás, szába, osz, köszvény, azonkívül mindenféle hülés esetén, fejfájásnál, nőknél menstruaotlös panaszoknál a

GYARMATI-FELE UNIVERSAL TABLETTA.

Egy tubus 20 tablettával ára 1 K. Megrendelhető a kémitől Gyarmati Emil gyógyszerésznél, Baja 121. sz. Ezen tabletták azonkívül szabályozzák a székletet, ami hüléskor nagyon fontos. Legszajátságosabb a púnt előre beküldeni bélyegekben is.

dek a szakiekolában irodalmat és történelmet is tanuljanak, mert ez a két tantárgy igen sok cselédet fog visszariasztani az iskola látogatásától. Mi szükség is van arra, írja az említett lap, hogy a szakácsnő a takaréktüzbely mellett Homéroszból citáljon, miközben a pecsenyét elégeti, vagy hogy a szobalány Dante „Poklát” szavalja és ezalatt, tisztogatás közben értékes porcellánokat törjön össze?...

A mozi Japánban. Japánország földjén először 1896-ban mutattak mozgóképeket. Egy Prancini nevű mérnök importálta a találmányt és már a következő évben társaság alakult, a mely Prancini üzemét átvette. Ettől kezdve a japán mozi-élet rohamos fejlődésnek indult. 1897-ben már Tokióban és Jokobámában kinematográf-színházak épültek, a melyek belépődíja a mi pénzünk szerint 1—5 korona volt. Ezt az aránylag horribilis árt szívesen fizették mind az európaiak, a kiknek szűkre szabott szórakozásuk közi kapóra jött a mozi, mind a japánok, a kik köztudomás szerint rendkívül érdeklődnek az idegen nemzetek élete iránt. Ma a legdrágább mozok belépődíja 10—50 fillér. Oly nagy az érdeklődés a kinematográf iránt, hogy a tulajdonosoknak a gép szerkezetét is meg kell magyarázniok. Az orosz-japán háború után természetesen, a háborús képek állottak az érdeklődés középpontján, olyannyira, hogy a japán trónörökös, a mostani mikádó is mozgófénykép-diszelőadásokat rendeztetett villájában. A kinematográf ma már a legnagyobb szerűbb szórakoztató intézménye Japánországnak és így a nagy filmgyárak gazdag piacra találtak ott. Ez természetesen konkurrencziát teremtett és ma már eredeti filmgyárak is vannak Japánországnak: Jokoto és Uueya. Eredeti japán felvételek — igen érthetően — nagyon érdeklik a közönséget, így a honi filmgyárak virulnak és nemsokára a filmgyárak internacionális versenyébe bevonul a japán film. Érdekes fölemlíteni azt, hogy a japán nők — a kik egyébként a legjobb látogatói a mozinak — nem szeretik a szerelmi tárgyú képet; az olyan jelenetet pedig, a hol csókolóznak, banges tiltakozással kísérik.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

M. A. 933. Nem számít.

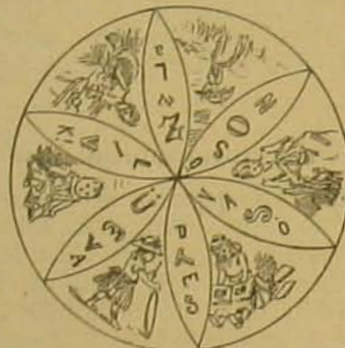
P. Az őrsparancsnok megadja a szükségessé felvilágosítást.

T. Gy. Magánvagyona foglalás alá esik, azolja azonban nem.

567. Kérdései még koraiak.
Hosszuláb. 1. Ha panaszkodunk van, forduljanak előljáróikhoz.
2. Szolgálati ténykedés alatt enni és inni tilos.
55555. Igen.
259. Kísérlelje meg a kérvény benyújtását.
K. J. K. Nem tudunk róla semmit.
H. P. Névtelen levelekre nincs válaszuk.
1414. Nincs igénye.
Balaton. November 1.
Besztercezi érdeklődő. 1. Kérdését nem értjük. 2. Az illetékes pótiszármny útján a kerületi parancsnoksághoz kell engedélyért folyamodni.
Fecsketanyai. Olvassa el az 1908. évi XXXVI. t.-ez. (a büntető novella) 16. §-át.

FEJTÖRŐK.

Képtalány.

Számталány.

Mi a legkönnyebb a számtanban?

Szótalány.

Benned is folyton szalad.
Vedd ol az első betűjét,
Viz, olyan, mint a patk.

Megfajtsági határidő: 1913 november 10-ig.

Mind a három talányt megfejtők között egy darab Erzsébet királyné szanatorium-sorsjegy lesz kioszolva.

Lapunk folyó évi 36. számában közölt fejtörők helyes megfejtése:

Képtalány: „Ellenállhatatlan”. — Szótalány: „Ercel, Eset, Eset”. — Számталány: „52 éves”.

Helyesen megfejtették 122-en; nyertes lett Pölöskei József ez. őrmester, kinek nyereményét, Erzsébet királyné szanatorium-sorsjegyet, Zákányra (Somogyon.) el is küldöttük.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésére.

Előlegek érték papirokra.

Családi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153—44. szám. —

Alaptőke 1.000.000 korona.

Kölcsönök lakbérletítés ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és készpénzre való eladása.

Előadunk betéteket takarékpénztári könyvekre. 1. Oly takarékbetéteket után, melyeket hat hónapi felmondási idő lejárta mellett helyeznek el Intézetünknel, 8% (hat) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadólevonásával.) 2. Olytak betéti után, melynél a betevő az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem köli, 5 1/2% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.)

Előleget nyújtunk értékpapirokra, sorsjegyekre, vidéki Intézetek részvényeire. Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében, Ju. anyos kamattal mellett. Utalványok, Intézetvények és elvonatok bevezetését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával. Vesszünk és adunk értékpapirokat, Idegen pénzeket

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. II. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Petrovics Péter, Karácsony Károly, Császár Lajos őrvezető cz. őrmesterek, Magyar Domokos, Bondor Zsigmond, Hanzel József, Musitz Balint, Futák Bertalan, Pleva Ferencz, Horváth József II. csendőr cz. őrmesterek, Kálmán József, Szeles András, Kiss András L., Csépei Vendel, Jánosik István, Markos György, Szalai Sándor, Bednárik István, Szabó Géza, Follrich József, Antalics György, Mészáros József I., Koreny Márton, Zsolnai Ferencz, Gálffy Péter, Hering József, Stefanik József, Simon József, Vallo János, Wieder Lajos, Horváth Mihály, Bakó István, Vizsy Ágoston, Czverenkér Márton, Porumb Tivadar, Somogyi István, Császár Gyula, Zarka Alajos, Szoboszlai András, Kiss Vidor, Oszkai Károly, Varga József L., Groszmann József, Kovács János I. és Blanár Vincze csendőrök;

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Tálos Pál, Kiss János, Gál Ádám, Nagy Sándor, Juhász János, Kovács Gyula, Németh Imre, Pál János L., Márkus Károly, Horváth Ádám, Kernya István, Mujzer Lukács, Soós József, Ludics Pál, Csizmadia Lajos, Németh Antal, Bein Jakab, Németh Józ ef VII., Tóth József, Kolozsár Ferencz, Markotán Imre, Péter József, Kiss János III., Dömse József, Barcza Máté, Németh István XIII., Milkovics István, Tarabó Ferencz, Gyimóti Pál, Gelencsér István, Kardos József II., Póka István, Gáspár József, Feredics György, Horváth István I., Bejey Kálmán, Illés János csendőrök;

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Kénesi Gergely járásörmester, Sánta József őrvezető cz. őrmester, Szöcs György, Gáspár Dávid, Kasléder János és Györi András csendőr cz. őrmesterek, Cseke András, Pál István II., Ivácson Áron, Farkas János, Döményi Mihály, Biró Boldizsár, Szántó János, Simon Gyula, Koncsag Kálmán, Jánosi Albert, Benkő Dénes, Toma János, Szabó Albert, Incze László, Fábian Sándor, Bartis István, Istancsuj Dénes, Goga György, Biró József, Ferencz József III., Mikola András, Bagoly Sámuel, Séra Dávid, Tüzes Lázár, Fülöp György, Megyeri József, Miklós Gergely, Szabó Mózes, Fodor Ferencz, Székely Sándor, Somorai Gábor, Pál Albert, Karácsony Dénes, Orbán Dénes, Simon János, Székely András V., Mihályi István és Járai József csendőrök; végül:

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Tóth Imre, Csik János L., Nagy Imre, Pintye György, Holló Lajos, Dobrosi Imre, Surányi Gyula, Keserü Lajos, Veres István, Dragos Péter, Kelemen Lajos, Gál András, Bodnár Sándor, Szilágyi Imre, Szaniszló János, Rudvinyi András, Csula György, Gombos Lajos, Szabó Lajos, Zaha Miron, Tóth István, Bereczki Mihály, Meszler Lajos csendőröknek és Löcskei László próbacsendőrnek, a lefolyt feszült politikai mozgalmak ideje alatt őrparancsnokaik hathatós támogatásáért, illetve azok által kiadott rendelkezések pontos végrehajtásáért, a határszéli események beható megfigyeléséért, valamint az észlelték gyors bejelentéséért.

A tényleges szolgálati állományba felvétetik:

1913 november hó 1-ével:

Debreczemi Sándor nyugállományu m. kir. csendőr járásörmester, az újból megejtett felülvizsgálat eredménye alapján, mint «szolgálatképes».

Beosztási helye: Galánta.

Előléptettek:

1913 október hó 16-ával:

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Őrmesterekké:

Bordás József és Bányai Albert, őrvezető cz. őrmesterek;

Őrsvezető cz. őrmesterekké:

Hutvagner János és Ungi Mihály csendőr cz. őrmesterek.

Katonai szolgálati jellel elláttattak:

Az I. osztályu legénységi katonai szolgálati jellel elláttattak:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Dávid Ferencz járásörmester, 1913 márczius 6-án és Mihály István járásörmester, 1913 október 1-én;

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Csajkovic Sándor törzsörmester, 1913 október 1-én és Istók Mihály járásörmester, 1913 október 23-án;

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Pataki András járásörmester, 1913 október 2-án;

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Gál Ignác járásörmester és Márton István törzsörmester, 1913 október 1-én.

A II. osztályu legénységi katonai szolgálati jellel elláttattak:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Varga Károly és Sebestyén Imre csendőrök, 1913 október 6-án, Loránt József őrvezető cz. őrmester, Fábian András csendőr cz. őrmester és Fábian József I. csendőr, 1913 október 7-én, Lukács Mihály csendőr cz. őrmester, 1913 október 8-án;

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Cloós Keresztély csendőr cz. őrmester, 1913 szeptember 25-én, Budai János csendőr cz. őrmester és Hodoscsák János csendőr, 1913 szeptember 26-án, Kapás Mátyás őrvezető cz. őrmester, Tok Pál, Kóka Gyárfás, Mihályovics Ferencz csendőrök, 1913 október 2-án, Tamás József I., Gaertner Mihály őrvezető cz. őrmesterek, Dimény József és Pásku Miklós csendőr cz. őrmesterek, Gáspár János II., Balázs István és Sorbán Ottó csendőrök, 1913 október 3-án;

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Szele György csendőr, 1913 július 3-án, Munkácsi Gábor csendőr cz. őrmester, 1913 július 20-án és Baranyi Sándor csendőr cz. őrmester, 1913 szept. 23-án, Dezső Balint őrvezető cz. őrmester, Purgely József, Solti Sándor és Schuller János csendőr cz. őrmesterek, 1913 október 6-án, Horváth István II. és Papp Illés őrvezető cz. őrmester, Mátyási János, Szoboszlai József, Majzlinger László, Papp Pál I., Nagy János II., Homonnai Gáspár csendőr cz. őrmesterek, Köntös Pál, Bródi István, Binszki István és Azari Gábor csendőrök, 1913 október 7-én, Kemény Pál őrvezető cz. őrmester, Csanádi István csendőr cz. őrmester, Szabó Imre II.,

Falvik Gyula csendőrök, 1913 október 8-án és Rozsnyai János őrsvezető ez. őrmester, 1913 október 16-án;

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Simon György őrsvezető ez. őrmester, 1913 október 6-án, Tamha Miklós, Vargha János, Pintér Pál őrsvezető ez. őrmesterek, Trincsan János, Obladányk László, Csaplár József csendőr ez. őrmesterek, Strébeli János, Kocsis Imre, Bazár György és Tóth György II. csendőr, 1913 október 7-én, Tóth Károly őrsvezető ez. őrmester, 1913 október 8-án, Énekes József őrsvezető ez. őrmester, 1913 október 24-én, Biró Károly csendőr, 1913 október 25-én és Máté Pál csendőr ez. őrmester, 1913 október 26-án;

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Kakas Sándor őrsvezető ez. őrmester, 1913 október 2-án, Mitana Márton, Pásztor Ferencz őrsvezető ez. őrmesterek és Zabonyi József csendőr, 1913 október 6-án, Csobay Géza őrmester, Parkas Balázs, Fitos József, Bolódi István őrsvezető ez. őrmesterek, Kmetty József, Moró Pál, Vidos György, Párizs István csendőrök, 1913 október 7-én és Hulik János őrsvezető ez. őrmester, 1913 október 10-én;

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Dungu György csendőr, 1913 június 8-án és Nyíri Lajos őrsvezető ez. őrmester, 1913 október 1-én.

Lovaglási jutalomdíj.

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Kovács György őrmester, Lévay Mihály őrsvezető ez. őrmester, Szabó Sándor III., Székely Gyárfás, Brusznai József és K. Szűcs Gábor csendőrök 3—3 drb.; Sugár Géza őrsvezető ez. őrmester, Oláh János és Nagy Pál csendőrök 2—2 drb.;

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Beck Mihály csendőr 5 drb.; Hegedüs István őrmester, Sánta Sándor, György József, Hegedüs Vince, Vörös Kálmán II., Hochmayer János, Kuthy Elek, Grünvaltsky Károly őrsvezető ez. őrmesterek, Vároczai Endre, Rati Péter, Törjek Mihály, Hegyesi Sándor, Berán András, Antal János és Kovács Miklós csendőrök 2—2 drb.; továbbá:

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Holló Sándor őrmester és Barna András őrsvezető ez. őrmester 3—3 drb.; végül:

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Kozák János őrmester, Petők Sándor, Tihanyi Daniel, Sarközi Károly, Szűcs Péter, Kardos József, Szűcs László és Kulcsár Ferencz csendőrök 3—3 drb.; Bodnár András, Ballács József járás-őrmesterek és Eszik Mihály csendőr 2—2 drb. 10—10 koronás aranyból álló lovaglási jutalomdíjban részesítették.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:
Kiss László I., Angalót Mihály, Kelemen Boldizsár, Pásztor József, Petro Mihály, Hegedüs Péter, Temer Lajos, Tokaji Gábor, Haller István, Orsz László, Makrai József és Mackinger Győző csendőrök.

Névváltoztatás.

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:
Joránovics Zeivota csendőr, a m. kir. belügyminiszter urnak 1913. évi 160.285 VI - a számú engedélye alapján, vezetéknevét «Jencs»-re változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:
Hammozner Mihály őrsvezető ez. őrmester, Nagy Máriával, 1913 szeptember 25-én, Tóten.
Tóth Kálmán őrsvezető ez. őrmester, Lévai Terézszel, 1913 augusztus 3-án, Magyarlápason.

Csendőrségi kalapborítók a 1 kor. 60 fill. Iróasztalra dobozok a 6 kor. Iróasztalra rekesz-fedőlapok 60 és 80 fillér.

Mind Ezeket előírás szerinti méretek szerint és előírásnak megfelelő kör alakú papírral bevázva — az előírt anyaggal — melyek kivétel nélkül minden esetben a legújabb és legmodernebb anyagokból készültek — küldöm vissza is — legjobban és legelőnyösebben beköszöntenek, továbbá mindenféle könyvtári munkát és házi feladatokat is külön méretek szerint előkészítéssel és szép díszítéssel, illetve árak en s jánál:

Makó Károly könyvtáros és dobozgyártó, Brassó, 80 K-án felül megrendelési díj nélkül.

F

OGAK

A tinek műfogra, foghúzásra, vagy fogtömésre van szükség, az forduljon bizalommal lenti című fogtechnikushoz, mely 10 éves fennállásával jó hírnevet szerzett és a közvélemény teljes bizalmát sikerült megnyernie. (Patent, szabad és nélkül fogorvos és egy-fogak, Gipsz-fogak, 21 dar. aranykoronák, Foghúzó, fájófogok, 2 K. Fogtömés arany, platina, ezüst és ezüsttöltes 4 K-tól, Fogtisztítás bőrszűrő 2 K. Az általam készített fogak azonnal használhatóak, ráadásra kiválóan alkalmasak. Szagot nem kapnak. Tíz évi irásbeli garancia.)

A t. csendőrségnek külön megállapított rendkívül alacsony árak! Telefon: József 41—16.

FENYVESI JENŐ
ÁLL. VIZSGÁZOTT FOGTECHNIKUS FOGTECHNIKAI MŰTERME
Budapest, VII., Thököly-út 22. I. em.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. szám.

Számos tudomásul, hogy tisztelt helyiségük, 1913. évi november hó 1-én VI. ker., Gyár-utca 20. szám alá (Gyár-utca és Horn Ede-utca sarkán) helyezték át.

Az újonnan rendszeresített VI., X. és XX. éves keresték I-rendű aranyozott minőségben a hozzávaló szalagokkal és sávokkal, nemkülönböztetve az új mozdulási emlékkereszttel és szalag raktárunkon kapható.

Könyvnyomda,
könyv-, papir- és
írószer-kereske-
dés, a magyar kir.
csendőrségi hiva-
talos nyomtatvá-
nyok és felszere-
lési cikkek leg-
nagyobb raktára.